

Kitty Verbeek in 1984, bij haar afscheid van Hogeschool Leusden.

Catharina Anna Maria (Kitty) Verbeek (1919 - 2007)

Kitty Verbeek werd geboren op 28 mei 1919 te Velsen. Ze was het tweede kind uit het huwelijk van Robert Verbeek (economisch directeur van Provinciaal - psychiatrisch - Ziekenhuis Santpoort) en van Kitty van den Boogaard (een vrouw met veel zeer kunstzinnig talent). Het echtpaar kreeg in totaal vier kinderen. Na het overlijden van moeder hertrouwde vader met een vrouw die Kitty (over en weer) niet kon uitstaan. Dit gevecht om emoties was de basis van Kitty's keus voor de B-opleiding. Ze wilde 'begrijpen' wat mensen elkaar aandoen.

Kitty behaalde op 2 juni 1942 haar diploma B in de verpleging van krankzinnigen en zenuwzieken. Aansluitend behaalde ze op 25 november 1944 het diploma A in Algemene en Bijzondere Ziekenverpleging in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam en (ook in Amsterdam) op 3 juni 1946 de kraamaantekening. Nadat ze vervolgens door aanbevelingen van de Santpoortse geneesheer-directeur Gerard Kraus gedurende zes jaar internationale werkervaring als verpleegster had opgedaan in (psychiatrische) ziekenhuizen te Caïro, Londen en Parijs – werd ze in 1952 in Santpoort benoemd als eerste 'fulltime docente psychiatrische verpleegkunde' van Nederland. In haar werkkamer liet ze toen ogenblikkelijk een ovale tafel neerzetten, zodat ze bij wijze van intervisie 'kringgesprekken' zou kunnen aanbieden aan leerlingen die dreigden te zakken. Dergelijke gesprekken waren in het buitenland toen 'al jaren gebruikelijk', zei ze.

In 1953 nodigde Kraus haar uit hem te vergezellen naar Beiroet, waar een grote conferentie werd gehouden van de World Federation for Mental Health. Verbeek stak hier een gloedvol betoog af over het belang van het werk van de Nederlandse psychiatrische verpleegkundigen voor het therapeutisch klimaat binnen de inrichtingen. Dit sloeg enorm aan, mede omdat zij de allereerste verpleegster was om de WFMH toe te spreken. Het gevolg was dan ook dat de World Health Organization haar in 1955 voor vijf jaar uitzond naar India, om in Bangalore in het 'All India Institute', een specialisatiecursus in 'mental health nursing' op te zetten voor Indiase verpleegkundigen. De vrouwen waren reeds tot 'general nurse' opgeleid volgens het Angelsaksische opleidingssysteem. Eenmaal aangekomen nam Kitty een jaar de tijd om de lokale gebruiken van de bevolking te observeren en in het ziekenhuis elementaire hygiëne te bereiken. Daarna begon ze de inrichting te veranderen, precies zoals psychiaters als Van der Scheer en Kraus haar dat in Nederland hadden voorgeleefd: ze begon bij de moeilijkste patiënte op de afdeling onrust, een vrouw uit de laagste 'kaste' (het Indiase klassen-systeem), om wie iedere verpleegster bij voorkeur 'heen liep'. Daar had ze groot succes mee. De vrouw begon haar te vertrouwen. In 1960 werd ze India uitgezwaaid als

“Lady of Light”; volgens Verbeek kwam dat niet alleen omdat haar specialisatie-cursus op tijd was erkend door het Engelse Royal Council of Nurses, maar tevens omdat ze drie families van haar salaris had weten te onderhouden, iets wat door de lokale bevolking zeer gewaardeerd was.

Na thuiskomst in Nederland meldde ze zich aan voor de ‘verpleegkundige managementopleiding’ van het Seminarium voor Praktische Gezondheidszorg te Utrecht. De artsen die daaraan verbonden waren meenden echter dat ze na al die internationale werkervaring meer geschikt zou zijn als directeur. Verbeek nam deze uitdaging aan. Vanuit haar directiepost droeg ze vervolgens jarenlang actief bij aan de lobby voor de totstandkoming van hoger dagonderwijs aan verpleegkundigen. Tot haar pensioen bleef ze ijveren voor *integraal* onderwijs aan verpleegkundigen.

Verbeek pleitte voor een verpleegstelsel waarin één verpleegkundige volledig verantwoordelijk zou zijn voor de totale zorg aan vier of vijf patiënten. Het stelsel van patiëntgerichte verpleging achtte zij echter niet haalbaar, zolang ziekenhuizen draaiden op leerling-verpleegkundigen. Daarom pleitte Kitty vanaf 1960 consequent voor het opleiden van verpleegkundigen binnen dagscholen die onafhankelijk zouden zijn van ziekenhuisdirecties. Toen die scholen er – na juni 1972 - eenmaal stonden, pleitte zij in 1973 voor een eerste stage bij patiënten *thuis*, in plaats van in het ziekenhuis. Naar haar mening zou dit de kans vergroten dat toekomstige verpleegkundigen meteen vanaf hun start in de zorg een patiëntvriendelijke houding zouden aannemen. Ze zouden immers vanaf de start de patiënt in zijn sociale context zien. Dat zou de ‘professionele distantie’ in positieve richting beïnvloeden, want: kleiner maken.

Verbeek bekleedde naast en vanuit haar werk diverse belangrijke bestuurlijke functies; tussen 1964 en 1974 bijvoorbeeld binnen de International Council of Nurses en de World Federation for Mental Health. Op grond van deze verdiensten werd zij op 29 april 1970 door Staatssecretaris R.J.H. Krusinga geridderd op voordracht van het Ministerie van Onderwijs (C.A.R. Graamans) en het Ministerie van Volksgezondheid (dhr. Van Gestel). In 1984 werd Verbeek op voordracht van de Hogere School voor Gezondheidszorg te Leusden door Minister van Onderwijs N. Ginjaar-Maas nogmaals geëerd, ditmaal met de rang van Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Op zeer hoge leeftijd bekleedde Verbeek nog bestuurlijke functies in de Gemeente Leusden, vooral in de Algemene Nederlandse Ouderen Bond. Ze bepleitte onder andere de inzet van asielzoekers uit een Opvangcentrum in Leusden binnen de thuiszorg aan ouderen. Dit zou zowel de ouderen als de asielzoekers uit hun isolement halen, zo meende Kitty. Om deze doelen te bereiken werd ze op hoge leeftijd nog lid van de Partij van de Arbeid.

Publicaties Kitty Verbeek:

- Mali, A. (1984). Interview op donderdag: ‘Ik was altijd meer geïnteresseerd in: hoe werken gevoelens bij mensen, dan dat ik geïnteresseerd was om ze te wassen.’ in *Leusder Krant*, 15-6-1984, pag. 5.
- Verbeek, C.A.M. (1953). Role and training of nursing staff in mental health. In *WHO rapport Mental Health Seminar*. Beiroet: WHO.
- Verbeek, C.A.M. (1955). Is wijziging resp. verkorting van de opleiding tot verpleegster noodzakelijk en mogelijk?. In *Het Ziekenhuiswezen* 28, 73-79.
- Verbeek, C.A.M. (1971). *Opleiding tot leiderschap in de verpleegsector*. Lochem: De Tijdstroom, 2^e druk in 1973, 3^e herziene druk in 1978,

- Verbeek, C.A.M. (1971). Psycho-social nursing aspects. In *Rapport WHO Seminar 'Higher Education in Nursing'*. Den Haag: WHO.
- Verbeek, C.A.M. (1973). Leiderschap en de verpleegkundige. In *De plaats van de verpleegkundige op beleidsniveau* (pp. 12-27). Lochem: De Tijdstroom.
- Verbeek, C.A.M. (1975). De begeleiding en supervisie van de verpleegkundige student tijdens de praktijkleerperiode van opleiding. Speech bij de opening van de verpleegstersschool Het Venderink te Hengelo, opgenomen in het *Jaarverslag van de gezamenlijke algemene ziekenhuizen Twente*, Hengelo.
- Verbeek, C.A.M. (1976). *Een boekje open over onderwijs en management*. Boekje ter gelegenheid van de opening van de nieuwe Hoge School Gezondheidszorg te Leusden, Lochem: De Tijdstroom.
- Verbeek, C.A.M. (1976). *Beroepsverantwoordelijkheid*. In: Openingsboekje HSG, Leusden. Lochem: De Tijdstroom.
- Verbeek, C.A.M. (1978). Ontwikkelingen in het Verpleegkundig Onderwijs. In *Liber Amicorum prof. dr. J.B. Stolte*. Lochem: De Tijdstroom.
- Verbeek, C.A.M. (1979). *Ontwikkelingen in het verpleegkundig beroep*, Interne publicatie, Leusden, Hoge School Gezondheidszorg, nummer 2.
- Verbeek, C.A.M. (1981). Management en het verpleegkundig beroep. Interne publicatie, Leusden, Hoge School voor Gezondheidszorg, nummer...
- Verbeek, C.A.M. (1983). *Kwaliteit van de gezondheidszorg en ontwikkeling van het verpleegkundige beroep als beroep voor de individuele gezondheidszorg*. Interne publicatie. Leusden, Hoge School voor Gezondheidszorg.
- Verbeek, C.A.M., (1984). Vision of the HSG on the reality of the nursing profession in cultural perspective. Lecture at the Conference of the Reality of the Nursing profession in Cultural Perspective.